

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2792/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 106.K.701.790/2022/19. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A dr. Molnár Noémi Fanni ügyvéd által képviselt indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó a Budapest Környéki Törvényszék 106.K.701.790/2022/19. számú ítélete ellen terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt 2024. július 1-jén, a Budapest Környéki Törvényszék útján az Alkotmánybírósághoz. A panaszbeadvány a támadott bírói döntést az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével tartotta ellentétesnek.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panaszról és az ügyben hozott bírói döntésekből megállapítható, hogy az alapügy (pártfogó ügyvédi képviselet engedélyezése körében hozott közigazgatási határozat megtámadása) tárgya pártfogó ügyvéd késedelmes kirendelése miatt közigazgatási határozat és végzések megtámadásából fakadó jogvita volt.
- [3] A bíróság által megállapított tényállás szerint az indítványozó – az alapügy felperese – 2022. április 21-én, elektronikus úton jogi segítségnyújtás tárgyában kérelmet nyújtott be Budapest Főváros Kormányhivatalához (a továbbiakban: II. rendű alperes) pártfogó ügyvéd kirendeléséért, a Fővárosi Törvényszék előtt a II. rendű alperes ellen, a kerületi hivatal által meghozott, gyámügyi tárgyú határozat bírósági felülvizsgálata iránt folyamatban lévő perben. A II. rendű alperes 2022. április 29-én megállapította, hogy az ügy elintézéséből kizárt hatóság, jogát vagy jogos érdekét az ügy közvetlenül érinti, ezért a jogi segítségnyújtás iránti kérelmet az Igazságügyi Minisztériumhoz (a továbbiakban: III. rendű alperes), mint felügyeleti szervhez felterjesztette. A III. rendű

alperes 2022. május 22-én a kizárás és más azonos hatáskörű szerv kijelölése iránti kérelmet megtagadta. Ezt követően a II. rendű alperes 2022. június 1-jén ismét a kizártságát állapította meg, és ismét a III. rendű alpereshez terjesztette fel a kérelmet. A II. rendű alperes leírta, hogy a Fővárosi Törvényszék előtti perben a képviselőt az ő főosztálya látja el, és az indítványozó ugyanezen szervtől kért pártfogói jogi segítői képviselőt. A III. rendű alperes végül 2022. augusztus 3-án a II. rendű alperest kizárta, és az eljárás lefolytatására a Pest Vármegyei Kormányhivatalt (a továbbiakban: I. rendű alperes) jelölte ki. Az I. rendű alperes 2022. augusztus 8-án engedélyezte az indítványozó számára a pártfogó ügyvédi képviselőt. Közben azonban 2022. július 5-én a Fővárosi Törvényszék a gyámügyi tárgyú közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatára irányuló perben jogerős ítéletet hozott.

- [4] Ezt követően kezdeményezett pert az indítványozó az I., II. és III. rendű alperesek ellen, kérve az általuk hozott határozat, illetve végzések jogsértő jellegének megállapítását. Hivatkozott arra, hogy a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Jstv.) 23. § (1) bekezdése – amely a kérelemről való döntés határidejét rögzíti – sérelmet szenvedett; továbbá arra is, hogy az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 50. § (1), (5) és (9) bekezdései szerinti határidő-szabályokhoz képest a Jstv. eltérő, speciális szabályokat határozott meg. Ezért az ügyben hozott határozat határidőn túli. Említette az indítványozó azt is, hogy az Ákr. 23. § (3) bekezdése is sérült, mert véleménye szerint a II. rendű alperes tekintetében kizárási ok nem állt fenn. A Jstv. 11. § (1) bekezdése sérelmét is állította.
- [5] 2.1. A Budapest Környéki Törvényszék a 2024. január 9-én kelt, 106.K.701.790/2022/19. számú ítéletével az indítványozó keresetét nem találta alaposnak.
- [6] A bíróság – egyebek mellett – rögzítette, hogy a Jstv. 23. § (1) bekezdése nem sérült, mert a kizárási ok bejelentésére és az ezzel összefüggő eljárásra az Ákr. 24. § (1) bekezdését és 50. § (6) bekezdését kellett alkalmazni. A II. rendű alperes helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a kizárási ok fennáll, és mint kizárási okot észlelő és bejelentő hatóság, az érdemi ügyintézés meg sem kezdhetett; így az érdemi döntés meghozatalára irányadó Jstv. 23. § szerinti határidőt nem tudta megsérteni. A bíróság aláhúzta, hogy a kizárás intézésére az Ákr. szabályai irányadók az ügyintézésre vonatkozó határidő tekintetében is. A Jstv. 23. §-a szerinti határidő abban az esetben értelmezhető, ha kizárási ok nem merül fel.
- [7] 2.2. Az indítványozó 2024. április 18-án a Budapest Környéki Törvényszék ítélete ellen az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be, de az Alkotmánybíróság – egyesbíróként eljárva – a 2024. május 22-én kelt végzésében

visszautasította arra tekintettel, hogy az indítványozó a Kúria előtt felülvizsgálati eljárást is kezdeményezett. E végzésben az Alkotmánybíróság arról is tájékoztatta az indítványozót, hogy az Ügyrend 32. § (4) bekezdése alapján „a Kúria felülvizsgálati eljárást lezáró határozatának kézbesítésétől számított, az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül a sérelmezett döntés ellen ismételt benyújtható alkotmányjogi panasz. Ilyen esetben az alkotmányjogi panaszban sérelmezett bírói döntés mellett a Kúriának a felülvizsgálati eljárásban hozott határozatát is lehet támadni.”

- [8] 2.3. A törvényszék ítélete ellen az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, azonban a Kúria a 2024. április 30-án kelt, Kfv.VII.37.227/2024/2. számú végzésével a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta.
- [9] Az indítványozó a felülvizsgálati kérelem befogadhatósága körében a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés *a)* pont *ab)* alpontjában foglaltakra hivatkozott (a felvetett jogkérdés különleges súlya), ám ez alapján a Kúria nem látta indokoltnak a rendkívüli perorvoslati eljárás lefolytatását, mert álláspontja szerint a felvetett kérdést érintő perek nem fordulnak elő tömegesen.
- [10] 3. Az indítványozó a Budapest Környéki Törvényszék 106.K.701.790/2022/19. számú ítélete ellen az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő 2024. július 1-jén, a Budapest Környéki Törvényszék útján az Alkotmánybírósághoz. A panaszbeadvány a támadott bírói döntést az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével tartotta ellentétesnek.
- [11] Az alkotmányjogi panasz tartalmazza az alapper – kiskorú gyermek ideiglenes hatályú elhelyezése –, a pártfogó ügyvédi képviselőt engedélyezése iránti közigazgatási eljárás, valamint a jelen közigazgatási per ismertetését. Utal az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti benyújtási határidő megtartására, valamint az indítványozó érintettségére, figyelemmel arra, hogy ő a közigazgatási perben felperes volt.
- [12] Az indítványozó azt tekinti központi problémának, és annak az eldöntését kérelmezi az Alkotmánybíróságtól, hogy miként viszonyulnak egymáshoz a Jstv. szerinti és az Ákr. szerinti ügyintézési határidőre vonatkozó szabályok. Sérelmezi a közigazgatási hatóság azon eljárását – és a törvényszék ítéletének ezt jóváhagyó rendelkezését –, hogy a jogi segítségnyújtás iránti kérelmet nem a Jstv. szerinti 15 napos határidőn belül kellett elbírálni, hanem a kizárással kapcsolatos eljárás időtartamára tekintettel a több mint 3 hónapos elbírálási idő is jogszerű volt. Kifogásolja a bíróság azon jogértelmezését, hogy a Jstv. szerinti speciális határidő csak akkor indulna el, ha a kizárás okán kijelölt szervhez már megérkezett a jogi segítségnyújtás iránti kérelem. Az indítványozó álláspontja szerint a bíróságnak a jogszabálysértés értékelésekor figyelemmel kellett volna lennie arra a tényre, hogy a kérelem okafogyottá vált, mire érdemben elbírálták.

- [13] A támadott ítéletben kifejtett jogértelmezés ezért – az alkotmányjogi panaszban foglaltak szerint – sérti az indítványozónak az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében rögzített, észszerű határidőn belüli ügyintézéshez való jogát. Az indítványozó kifejtette, hogy az észszerű határidőn belül való elintézés nem pusztán az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében jelenik meg, de az Ákr. alapelvei között is, a 2. § (2) bekezdés c) pontjában. Itt pedig az a fordulat, hogy a hatóság „a jogszabályban meghatározott határidőn belül, észszerű időben jár el” azt jelenti, hogy az észszerű időn belüli elintézéshez való jog nem pusztán az eljárási határidő betartását követeli meg, hanem ehhez képest többletként azt is, hogy indokolatlan késlekedések még határidőben meghozott döntés esetén se késleltessék a hatóság eljárását. Az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jognak a jelen esetben különös súlyt ad, hogy jogi segítségnyújtás iránti kérelemről volt szó, ráadásul közigazgatási perben, amely nagyobb jogi szakértelmet igényel, és amelyben egyfokú, rendes jogorvoslattal nem támadható döntés születik. Emiatt a jogkérdés az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel is összefügg.
- [14] Az indítványozó hivatkozott az Alkotmánybíróság tisztességes eljárással kapcsolatos gyakorlatára, és arra is, hogy az Igazságügyi Minisztérium nagy számban dönt hasonló kizárási indítványok tárgyában, ezért a kérdés társadalmi jelentősége nem elhanyagolható. A panasz idézte az észszerű határidőn belüli ügyintézéshez való joggal kapcsolatos alkotmánybíróági esetjogot is, különösen a 25/2020. (XII. 2.) AB határozatot. Kiemelte, hogy nincs összhangban az Alaptörvénnyel az ügyfél huzamosabb ideig való bizonytalanságban tartása, és hogy az észszerű határidőn belüli ügyintézéshez való jog sérelmét az ügy konkrétumai alapján, az adott hatósági eljárás Alaptörvényre visszavezethető sajátosságainak, az elmulasztott határidő jogi természetének és egyéb jellemzőinek a figyelembevételével vizsgálendő.
- [15] A panasz szerint az indítványozó annak ellenére nem jutott időben jogi segítséghez, hogy ő megfelelő időben előterjesztette az erre irányuló kérelmét, az alapperben eljáró bíróság pedig méltányosan eljárva kétszer is elhalasztotta a tárgyalást. Mire az I. rendű alperes az elhúzódó kizárási intézkedéseket követően engedélyezte a jogi segítséget, az alapper már jogerős határozattal lezárult, az indítványozó kérelme így okafogyottá vált. Az észszerű határidő követelménye akkor minősült volna megtartottnak, ha még az alapper lezárulta előtt elbírálták volna az indítványozó jogi segítség iránti kérelmét. Mindezek miatt – az indítványban foglaltak szerint – sérült az indítványozó Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való joga.
- [16] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt döntení kell annak befogadásáról. Az alkotmányjogi panasz befogadásáról az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel az Abtv. 47. § (1) bekezdésére, 50. § (1) bekezdésére, valamint az

Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1) és (2) bekezdéseire – tanácsban eljárva dönt. A panaszt akkor lehet befogadni, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26-27. és 29-31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezekon kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)-f)* pontjaiban foglalt kritériumoknak.

[17] Jelen esetben a panasz nem felel meg ezeknek a követelményeknek, az alábbiak miatt.

[18] 5. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be az alkotmányjogi panaszt. Az indítványozó nem a Kúria végzését, hanem a Budapest Környéki Törvényszék 106.K.701.790/2022/19. számú ítéletét támadta; alkotmányjogi panaszát azonban nem lehet elkésettnek tekinteni, figyelemmel az Ügyrend 32. § (4) bekezdésére, és arra, hogy a törvényszék ítéletét az indítványozó korábban az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül már megtámadta. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel az alapeljárásban felperes volt – fennáll. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban az Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozott – megjelölve az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését –, továbbá a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.

[19] 6. Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek eleget tesz. Tartalmazza: *a)* a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza [Abtv. 27. § (1) bekezdés]; *b)* az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [a XXIV. cikk (1) bekezdése kapcsán azt, hogy a jogi segítségnyújtásra irányuló kérelem elhúzódó elbírálása sérti az észszerű időn belül meghozott döntéshez való jogot]; *c)* az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést (a Budapest Környéki Törvényszék 106.K.701.790/2022/19. számú ítélete); *d)* az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXIV. cikk (1) bekezdés]; *e)* megfelelő indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével; valamint *f)* kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a bírói döntéseket.

[20] 7. Az Abtv. 29. §-a az indítvány befogadhatóságának tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, és meglétük vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.

- [21] 7.1. E tartalmi befogadhatósági kritériumok kapcsán elsőként az Alkotmánybíróság azt hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti észszerű határidőn belüli ügyintézéshez való jog alkotmányos tartalmát – amennyire e jog konkretizálhatósága ezt lehetővé tette – már számos tekintetben kibontotta. A 17/2019. (V. 30.) AB határozatban az Alkotmánybíróság rámutatott: „Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése nem teremt konkrét, számszerűsített határidőt vagy határnapot a hatósági döntésekre nézve, továbbá a törvényi határidő nem azonosítható mechanikusan az alapjog szerinti észszerű határidővel. Ehelyett az Alaptörvény elvi szinten szól az észszerű határidőn belüli ügyintézéshez való jogról, amely a *fair* hatósági eljárás egyik Alaptörvényben nevesített részjogosítványát képezi. Ez azonban nem abszolút jog.” {Indokolás [45].} A 25/2020. (XII. 2.) AB határozatban foglaltak szerint pedig: „Konkrétumok alapján mérlegelhető, hogy az adott eljárásban érvényesült-e az észszerű határidőn belüli ügyintézéshez való jog. Annak érdekében tehát, hogy az észszerű határidőn belüli ügyintézéshez való jog állított sérelme – a törvényi határidőn túl kiszabott adóbírság esetében – elbírálhatóvá váljon, az adott hatósági eljárás Alaptörvényre visszavezethető sajátosságainak, az elmulasztott határidő jogi természetének és egyéb jellemzőinek, valamint a kiszabott közigazgatási szankció karakterének elemzésére van szükség. Az ezek vizsgálatából származó megállapításokat az egyedi ügy konkrét körülményeire kell vetíteni a teszt utolsó mozzanataként.” {Indokolás [37].} Az észszerű határidőn belüli ügyintézéshez való jog mikénti értelmezése ezért alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel.
- [22] 7.2. A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként az indítványozó kifejezetten azt sérelmezte, ahogyan a bíróság a Jstv. és az Ákr. határidő-szabályait, azok egymáshoz való viszonyát értelmezte. Kifogásolta, hogy a támadott bírói döntés szerint a kizárással kapcsolatos eljárásra és annak határidejére – mivel e kérdésekben a Jstv. speciális szabályokat nem tartalmaz – az Ákr. általános szabályai irányadók; a Jstv. szerinti határidő pedig csak a kérelemnek a kizárás okán kijelölt szervhez történt beérkezésekor kezdődik (mivel a kizárással érintett szerv az ügyben érdemi intézkedést nem tehet). Mindezt az indítványozó különösen egy másik folyamatban volt eljárás – a kiskorú ideiglenes hatályú elhelyezéséről szóló közigazgatási határozat ellen indított közigazgatási per – összefüggésében tartotta sérelmesnek, mert a pártfogó ügyvédi képviselőt abban az alapperben kívánta volna igénybe venni, de időközben ez a per jogerősen lezárult.
- [23] Annak a kérdésnek az eldöntése, hogy egy közigazgatási eljárásra – és annak egyes szakaszaira, eljárási cselekményeire – az általános vagy a speciális szabályok irányadók-e, és ennek megfelelően mely határidő-szabály vonatkoznak rá, tipikusan a rendes bíróság hatáskörébe tartozó törvényértelmezési, és nem alkotmányossági kérdés. Amint a Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzése is jelzi, a törvényszék ítélete e tekintetben felülvizsgálható lett volna: „E körben a »lex

specialis derogat legi generali» elve alapján állította [az indítványozó], hogy a Jstv. eljárási határidőre vonatkozó szabályai az Ákr. eljárási határidőre vonatkozó rendelkezéseit megelőzik, abban az esetben is, ha az a hatóság, amelynél a kérelmét előterjesztette, az ügyből kizártnak tekinthető. A felperes által kifejtett – az eljárási határidő elsőfokú bíróság általi értelmezése – esetlegesen a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *ad)* alpontja szerinti befogadási okként lett volna értékelhető, a felperes e befogadási okot azonban a felülvizsgálati kérelmében nem jelölte meg.” {Indokolás [13].}

- [24] Bírói döntések alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az indítványozó beadványa alapján megállapítható, hogy a panaszában megjelölt, általa alapjogsérelemként leírt aggályok valójában a bírói törvényértelmezés helyességét, valamint a bíróság által mindezekből levont következtetéseket vitatják; ezek azonban a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét nem vetik fel.
- [25] 8. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (2)-(3) bekezdései, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1)-(2) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt, figyelemmel az Abtv. 29. §-ában foglaltakra, visszautasította, az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján.

Budapest, 2025. március 4.

Haszonicsné dr. Ádám Mária s.k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s.k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s.k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s.k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s.k.,
alkotmánybíró